

บทความวิจัย (Research Article)

รูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพ
และจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

Model of Promoting, Mentoring and Controlling in Educational Professions
and Code of Ethics of Persons Engaged in Educational Professions

เพ็ญเพ็ญ จิรัชัย¹ ประภัศสร วงษ์ดี² ปกรณ์ สุปินานนท์³ พรธชา เอกพรประสิทธิ์⁴
สมศักดิ์ จัตตูปรพงษ์⁵ เสกสรรค์ แยมพินิจ⁶ โสพล มีเจริญ⁷ จักรพรรดิ วะทา⁸
Peangpen Jirachai¹ Prapassorn Wongdee² Pakorn Supinanont³ Punsu Ekpornprasit⁴
Somsak Jattupornpong⁵ Sakesun Yampinij⁶ Sopon Meejaleurn⁷ Jakraphat Watha⁸

^{1,2,3,4,5,6,7} คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

^{1,2,3,4,5,6,7} Faculty of Industrial Education and Technology

King Mongkut's University of Technology Thonburi (KMUTT)

*Corresponding Author, e-mail: peangpen.jir@kmutt.ac.th

Received: July 20, 2020; Revised: October 4, 2020; Accepted: January 4, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพจากการวิเคราะห์เอกสาร การใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย คือ ผู้ประกอบวิชาชีพ

ทางการศึกษาในสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ จำนวน 11 กลุ่ม จำนวน 400 คน ผลการวิจัยมีดังนี้

รูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบ ได้แก่ 1) การส่งเสริมเชิดชูเกียรติวิชาชีพทางการศึกษา 2) การเชิดชูคุณธรรมปณิธานบุคคลของวิชาชีพทางการศึกษา 3) การสร้างศรัทธา วินัยและความรักต่อวิชาชีพของตนเอง 4) ความรับผิดชอบ 5) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนที่ 2 หลักการของรูปแบบ ได้แก่ 1) การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา 2) การกำกับและควบคุมจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาของผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา ส่วนที่ 3 กระบวนการของรูปแบบ ได้แก่ 1) กระบวนการก่อนเข้าสู่วิชาชีพ 2) กระบวนการระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และ 3) กระบวนการหลังออกจากวิชาชีพ และ ส่วนที่ 4 การนำรูปแบบไปใช้ ประกอบด้วยเงื่อนไขและข้อแนะนำสำหรับการนำรูปแบบไปใช้

คำสำคัญ : รูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุม จรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to develop a model of promoting, mentoring and controlling in educational professions and code of ethics of persons engaged in educational professions. This research used a descriptive approach by both quantitative and qualitative data obtained from questionnaires interviews and documentation. Respondents were 400 persons engaged in educational professions of the educational departments from 11 groups. The research findings were as follows.

The model of promoting, mentoring and controlling in educational professions and code of ethics of persons engaged in educational professions consisted of 3 parts: Part 1 comprised the rationale of the model, including 1) Promoting the honor of educational profession 2) praising the venerable persons in educational profession 3) creating discipline, faith, and love for their profession 4) Being responsibility, and

5) living on sufficiency economy philosophy; Part 2 included the model principles consisting of 1) promoting practitioners in educational profession to follow the professional code of ethics in education, 2) mentoring and controlling the professional code of ethics for those in educational profession. Part 3 covered the model process, including 1) pre-professional process, 2) induction process, 3) process after leaving the profession, and Part 4 implemented model, consisting of conditions and recommendations for model implementation.

Keywords: Model Promoting, Mentoring and Controlling, Code of Ethics, Educational Professions

บทนำ

บุคคลที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนรู้คือผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติที่ดีพร้อมทั้งด้านความดี และความเก่ง กล่าวคือ มีความรู้ ความสามารถในการนำความรู้สู่การปฏิบัติงานในวิชาชีพที่รับผิดชอบ จึงได้กำหนดเป็นกฎหมายไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) โดยกำหนดให้มีการส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิตการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง จัดให้มีองค์กรวิชาชีพครูมีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา การเป็นวิชาชีพชั้นสูงต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างสูงตามมา เพราะมีผลกระทบต่อผู้รับบริการและสาธารณชน จึงต้องมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพเป็นพิเศษโดยคุรุสภาที่เป็นองค์กรวิชาชีพครู (The Teachers' Council of Thailand, 2017)

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนมีหลายฝ่าย ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งต้องได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.

2546 (Royal Thai Government Gazette, 2013) ครุสภาได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่เป็นคุณลักษณะและคุณภาพอันพึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตาม โดยเสนอรายละเอียดมาตรฐานวิชาชีพจำนวน 4 กลุ่มวิชาชีพ ประกอบด้วย ผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ (The Teachers' Council of Thailand, 2017) โดยกรมการครูสภาได้ออก “ข้อบังคับครุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556” ความว่า “ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ” 5 หมวด ได้แก่ (1) จรรยาบรรณต่อตนเอง (2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และ (5) จรรยาบรรณต่อสังคม (The Teachers' Council of Thailand, 2017)

ถึงแม้ว่ามีหน่วยงานหลักดังเช่นครุสภาที่ทำหน้าที่กำหนดแบบแผนพฤติกรรม จรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งมีโครงการส่งเสริมกำกับติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนก็ตาม แต่ยังพบว่ามีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาบางส่วนที่ยังบกพร่องในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ได้มีงานวิจัยหลายเรื่องที่น่าสนใจศึกษาทางด้านจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาและจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งปัญหาด้านต่าง ๆ ที่พบ ได้แก่ ครูรุ่นใหม่บางคนไม่สนใจพฤติกรรมของนักเรียน ครูบางคนมีปัญหาในเรื่องพฤติกรรมที่ไม่สามารถเป็นต้นแบบที่ดี ครูใช้ความรุนแรงกับนักเรียน เป็นต้น (Rujiprak & Asnachinda, 2016) จึงควรหาแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทุกกลุ่มประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้ที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และมีคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว การวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งแสวงหารูปแบบในการส่งเสริม กำกับและควบคุมให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษามีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่เหมาะสมว่าควรเป็นอย่างไรที่จะสามารถส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษามีคุณลักษณะสำคัญดังกล่าว และเป็นแนวปฏิบัติในส่งเสริม กำกับและควบคุมจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริม กำกับ ควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

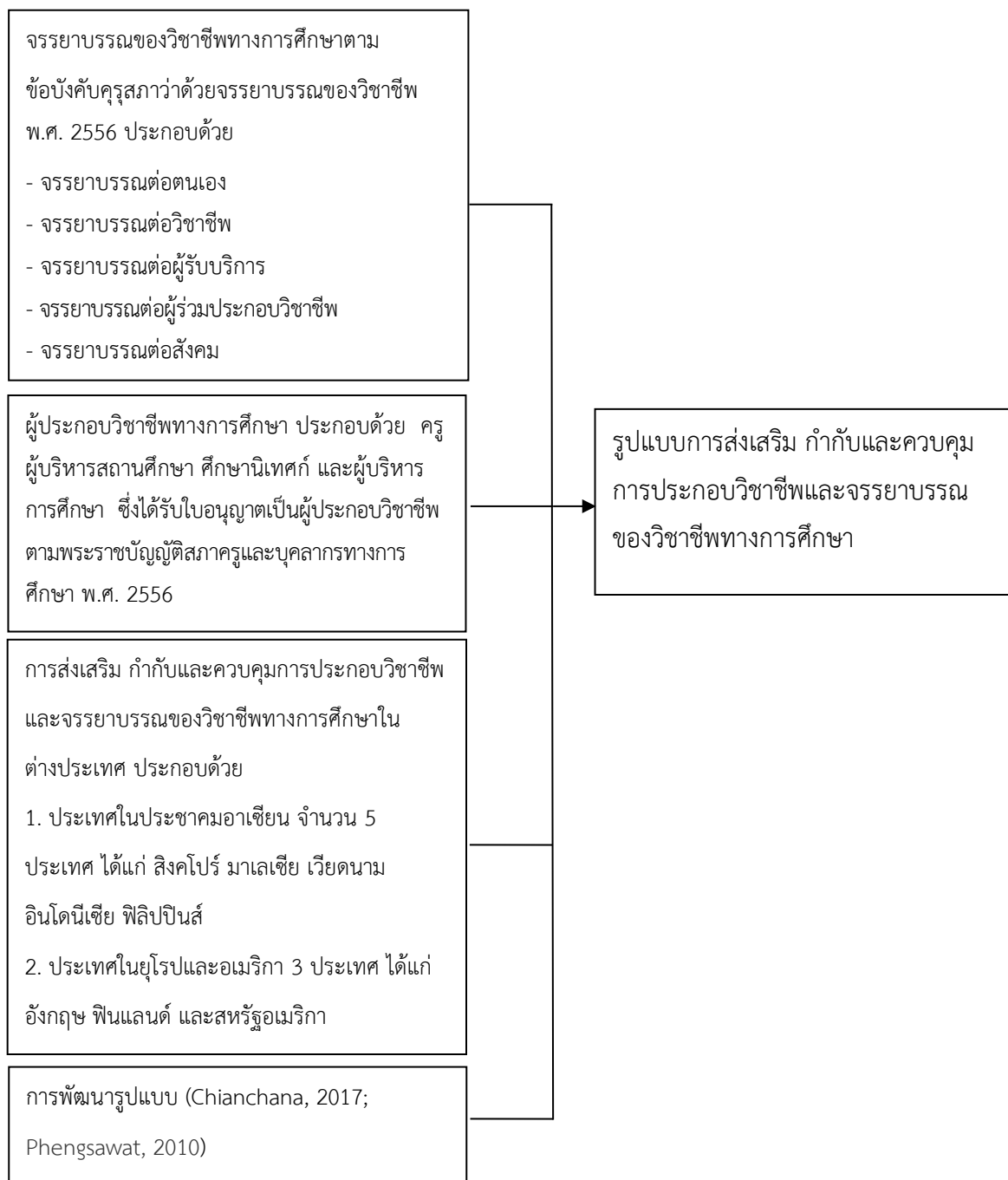
การวิจัย เรื่อง รูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. จรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา หมายถึง มาตรฐานการปฏิบัติตนที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตนซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตนตามเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทุกกลุ่มให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ประกอบด้วยจรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556

2. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา หมายถึง ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษาซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546

3. การส่งเสริม การกำกับ การควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการเกื้อหนุนช่วยเหลือสนับสนุน กระบวนการในการกำกับติดตามดูแลให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556

4. รูปแบบ หมายถึง รูปแบบเชิงแนวคิดซึ่งแสดงด้วยแผนภาพและคำบรรยายที่อธิบายถึงหลักการ กระบวนการของการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual framework)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 730,444 คน (The Office of the Permanent Secretary for Education, 2015; The Teachers' Council of Thailand, 2016) ประกอบด้วย 1) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในการประกอบวิชาชีพ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา 3) บุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 4) บุคลากรสังกัดสำนักงานคณะกรรมการครูและบุคลากรการศึกษา (กคศ.) 5) บุคลากรสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) 6) บุคลากรสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) 7) บุคลากรสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) 8) บุคลากรสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) 9) บุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) 10) บุคลากรในองค์กรวิชาชีพครู หรือคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ ฯลฯ 11) กลุ่มบุคคลตามดุลพินิจผู้วิจัยภายใต้มาตรฐานการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน จากนั้นทำการกำหนดสัดส่วนขนาดตัวอย่างจากประชากรแต่ละกลุ่ม แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรในแต่ละกลุ่มตามจำนวนที่กำหนดไว้ดังนี้ 1) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในการประกอบวิชาชีพ จำนวน 20 คน 2) บุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 250 คน 3) บุคลากรสังกัด กคศ. จำนวน 3 คน 4) บุคลากรสังกัด กศน. จำนวน 9 คน 5) บุคลากรสังกัด สช. จำนวน 65 คน 6) บุคลากรสังกัด สอศ. จำนวน 20 คน 7) บุคลากรสังกัด สกอ. จำนวน 10 คน 8) บุคลากรสังกัด อปท. จำนวน 20 คน และ 9) บุคลากรในองค์กรวิชาชีพครู หรือคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ ฯลฯ จำนวน 3 คน

2. การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) สำหรับขยายรูปแบบในการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา และการตรวจสอบร่าง

รูปแบบด้วย โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาที่เป็นผู้แทนของหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 28 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนา การออกแบบวิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาและแนวทางในการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาโดยใช้วิธีการศึกษา 2 วิธีการ คือ 1) วิธีการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ได้มีการกำหนดคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมายไว้ทั้ง 11 กลุ่ม จำนวน 400 คน และ 2) วิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และแบบสอบถามเรื่อง การส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบด้วย 1) ชุดสำหรับครู 2) ชุดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา 3) ชุดสำหรับศึกษานิเทศก์ และ 4) ชุดสำหรับผู้บริหารการศึกษา โดยมีค่า IOC ของแบบสอบถามทุกชุดอยู่ระหว่าง 0.66-1.00 นำแบบสอบถามทั้ง 4 ชุดไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 30 คน เพื่อนำมาประมาณค่าความเชื่อมั่น ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามในส่วนที่เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า พบว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามชุดสำหรับครู เท่ากับ 0.97 ชุดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.98 ชุดสำหรับผู้บริหารการศึกษา เท่ากับ 0.98 และชุดสำหรับศึกษานิเทศก์ เท่ากับ 0.97 เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาและเปรียบเทียบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา กับองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร

ครอบคลุมตามกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ 1) ประเทศในประชาคมอาเซียน จำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และ 2) ประเทศในยุโรปและอเมริกา 3 ประเทศ ได้แก่ อังกฤษ ฟินแลนด์ และสหรัฐอเมริกา จากนั้นดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลทั้งข้อดีและข้อจำกัดในการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร

ขั้นตอนที่ 3 จัดสนทนากลุ่ม (Focus group) กับกลุ่มเป้าหมายทั้ง 11 กลุ่ม เพื่อหารูปแบบและแนวปฏิบัติในการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแต่ละขั้นตอนมากร่างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา โดยพิจารณาว่ารูปแบบและแนวปฏิบัติที่ได้จากการสังเคราะห์ผลการศึกษานวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการศึกษาปัญหาและแนวทางในการส่งเสริม กำกับและควบคุม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญ

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบร่างรูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา และแนวปฏิบัติในการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา โดยการจัดสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 กลุ่ม รวม 28 คน ปรับปรุงร่างรูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา และแนวปฏิบัติในการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

รูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมกำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมกำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบด้วย

1.1 การส่งเสริมเชิดชูเกียรติวิชาชีพทางการศึกษา วิชาชีพทางการศึกษาประกอบด้วย 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ และผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา ถือว่าเป็นวิชาชีพที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงและเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ

1.2 การเชิดชูคุณธรรม/ปฐนียบุคคลของวิชาชีพทางการศึกษา เป็นการยกย่องในคุณธรรมความดีของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในขณะที่ยังดำรงอยู่ในวิชาชีพและหลังจากออกจากวิชาชีพในฐานะบุคคลต้นแบบ หรือปฐนียบุคคลที่ได้ทุ่มเทแรงใจ แรงกาย และอุทิศตนในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา โดยการปลูกฝังเด็กและเยาวชนของชาติให้มีทั้งความรู้และคุณธรรมอันเหมาะสมแก่การเป็นพลเมืองดีของชาติด้วยความรู้และคุณธรรมที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ได้เพียรสั่งสมไว้

1.3 การสร้างศรัทธา วินัย และความรักต่อวิชาชีพของตนเอง เป็นการสร้างความรู้สึกให้ตระหนักถึงคุณค่าของวิชาชีพและคุณค่าของตนในการประกอบวิชาชีพ ศรัทธาต่อวิชาชีพ มีจิตวิญญาณในการประกอบวิชาชีพ เห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองโดยใช้หลักคิดหรือหลักธรรมต่าง ๆ มาช่วยในการพัฒนาจริยธรรม พัฒนาชีวิต พัฒนาสังคมตามความเหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อให้เห็นถึงคุณค่าของตน คุณค่าของอาชีพ และการสร้างบุคคลต้นแบบด้านการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

1.4 ความรับผิดชอบ การสร้างให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาตระหนักในบทบาทและหน้าที่ มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา โดยพึงตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ความรับผิดชอบ ผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนที่จะเกิดต่อตนเอง วิชาชีพ ผู้รับบริการ ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ สังคมและประเทศชาติ จึงต้องพึงรักษาการกระทำที่ดีตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาของตนเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายและการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี

1.5 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การน้อมนำหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน และการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในชีวิตประจำวัน การเสริมสร้างหลักการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงโดยการสนับสนุนให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสันโดษมาใช้ในการดำเนินชีวิต การส่งเสริมคุณค่าของความเป็นอยู่ที่พอเพียง ใช้ชีวิตโดยรู้จักประมาณตน

ส่วนที่ 2 หลักการของรูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษามีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 การส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

2.1.1 การเสริมสร้างความตระหนักต่อหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา เป็นการอาศัยกลไกของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ผ่านสื่อ แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ และการฝึกอบรม (Learning resources and training) ซึ่งแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้และการฝึกอบรมจะมีส่วนช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้เกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่และมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

2.1.2 การเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา เป็นการอาศัยกลไกของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านการดำเนินการต่าง ๆ ในลักษณะของรางวัลที่มีคุณค่า โปร่งใส เป็นธรรมและตรวจสอบได้ มอบให้กับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ เพื่อนร่วมวิชาชีพ และผู้บังคับบัญชาระดับต้นของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้เสนอชื่อผู้สมควรได้รับรางวัลต่าง ๆ ได้ รวมทั้งการเพิ่มเงินค่าตอบแทน และการดำเนินการในลักษณะอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

2.1.3 การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา เป็นการอาศัยกลไกของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ผ่านการยื่นข้อเสนอโครงการการจัดตั้งและการดำเนินการของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งมุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงด้านการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งการร่วมกันหาแนวปฏิบัติที่ดีในการรับมือกับสถานการณ์ทางสังคมและเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาบนพื้นฐานความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร

2.1.4 การยกย่องบุคคลต้นแบบเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา เป็นการอาศัยกลไกของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการยกย่อง

บุคคลที่เป็นต้นแบบที่ดี (Role model) ที่ได้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาผ่านการเผยแพร่ทางสื่อสารมวลชน (Mass media) ซึ่งมุ่งสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับต้นแบบที่ดีซึ่งนำไปสู่การสร้างการยอมรับและปฏิบัติตามต้นแบบของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

2.2 การกำกับและควบคุมจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบด้วย

2.2.1 การกำกับตนเองให้ดำรงอยู่บนหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา เป็นการอาศัยกลไกภายในของตัวบุคคลในการกำกับตนเองให้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาผ่านการควบคุมทางปัญญา (Cognitive control) ในด้านการคิด (Thinking) การตัดสินใจ (Decision making) และการกระทำหรือการแสดงออก (Behavior) ตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาของตน และผ่านระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพได้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพที่มีประสบการณ์มากกว่ากับผู้ประกอบวิชาชีพที่มีประสบการณ์น้อยกว่า โดยพี่เลี้ยงหรือผู้ที่มีประสบการณ์สูงจะทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

2.2.2 วัฒนธรรมองค์กรเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา เป็นการอาศัยกลไกของหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาในการกำกับและควบคุมจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ผ่านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร (Organizational culture) ซึ่งเป็นพฤติกรรมหรือแนวทางที่ได้สร้างขึ้นโดยสมาชิกขององค์กรแล้วยึดถือปฏิบัติให้เกิดค่านิยมหลักร่วมกันภายในหน่วยงานนั้น ๆ โดยผู้บริหารในระดับต่าง ๆ จำเป็นต้องสนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สอดคล้องกับหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาให้เกิดขึ้นในหน่วยงานของตนเพื่อก่อให้เกิดค่านิยมหลักร่วมกันของสมาชิกส่วนใหญ่ และมีการยอมรับยึดถือเป็นค่านิยมที่ฝังามในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน

2.2.3 เครือข่ายสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา เป็นการอาศัยกลไกทางสังคมในการกำกับและควบคุมจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Online social media) ซึ่งทำหน้าที่ในการสอดส่อง ดูแลการแสดงความคิดเห็น หรือการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชน

ทั่วไปได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแล การแสดงความคิดเห็น หรือการให้ข้อเสนอแนะผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งในรูปแบบของการสื่อสารแบบสาธารณะ (Public mode) และรูปแบบการสื่อสารแบบส่วนตัว (Private mode)

2.2.4 การบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา เป็นการอาศัยอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ในการพิจารณาการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา และในกรณีหากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้กระทำความผิดวินัยหรือการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นการอาศัยกลไกของรัฐในทางตุลาการ และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในการกำกับและควบคุมจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาผ่านระบบศาลและพิจารณาคดี (Court system and trial) ทำหน้าในการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ซึ่งได้กำหนดบทลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรตามระดับความรุนแรง

ส่วนที่ 3 กระบวนการของรูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบด้วย

3.1 กระบวนการก่อนเข้าสู่วิชาชีพ เป็นการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ และผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษาได้เกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของวิชาชีพทางการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาที่เพียงพอต่อการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงาน และเกิดความสามารถในการกำกับตนเองด้วยการคิด การตัดสินใจ และการกระทำหรือการแสดงออกที่เหมาะสมตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา 5 ด้าน ผ่านแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้และการฝึกอบรมทั้งในรูปแบบสื่อออนไลน์และสื่อออฟไลน์

3.2 กระบวนการระหว่างอยู่ในวิชาชีพ เป็นการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ วิชาชีพผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ และผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา ได้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ในลักษณะของรางวัลที่มีคุณค่า การเพิ่มเงินค่าตอบแทน และการดำเนินการผ่านระบบพี่เลี้ยงซึ่งมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพที่มีประสบการณ์มากกว่ากับ

ผู้ประกอบการวิชาชีพที่มีประสบการณ์น้อยกว่าในการให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้ยื่นข้อเสนอโครงการต่าง ๆ รวมทั้งการจัดตั้งและการดำเนินการของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพด้านการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมุมมองที่หลากหลายจากการปฏิบัติจริง ตั้งแต่ในระดับปัจเจกบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร และมุ่งเน้นให้เกิดการกำกับและควบคุมจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

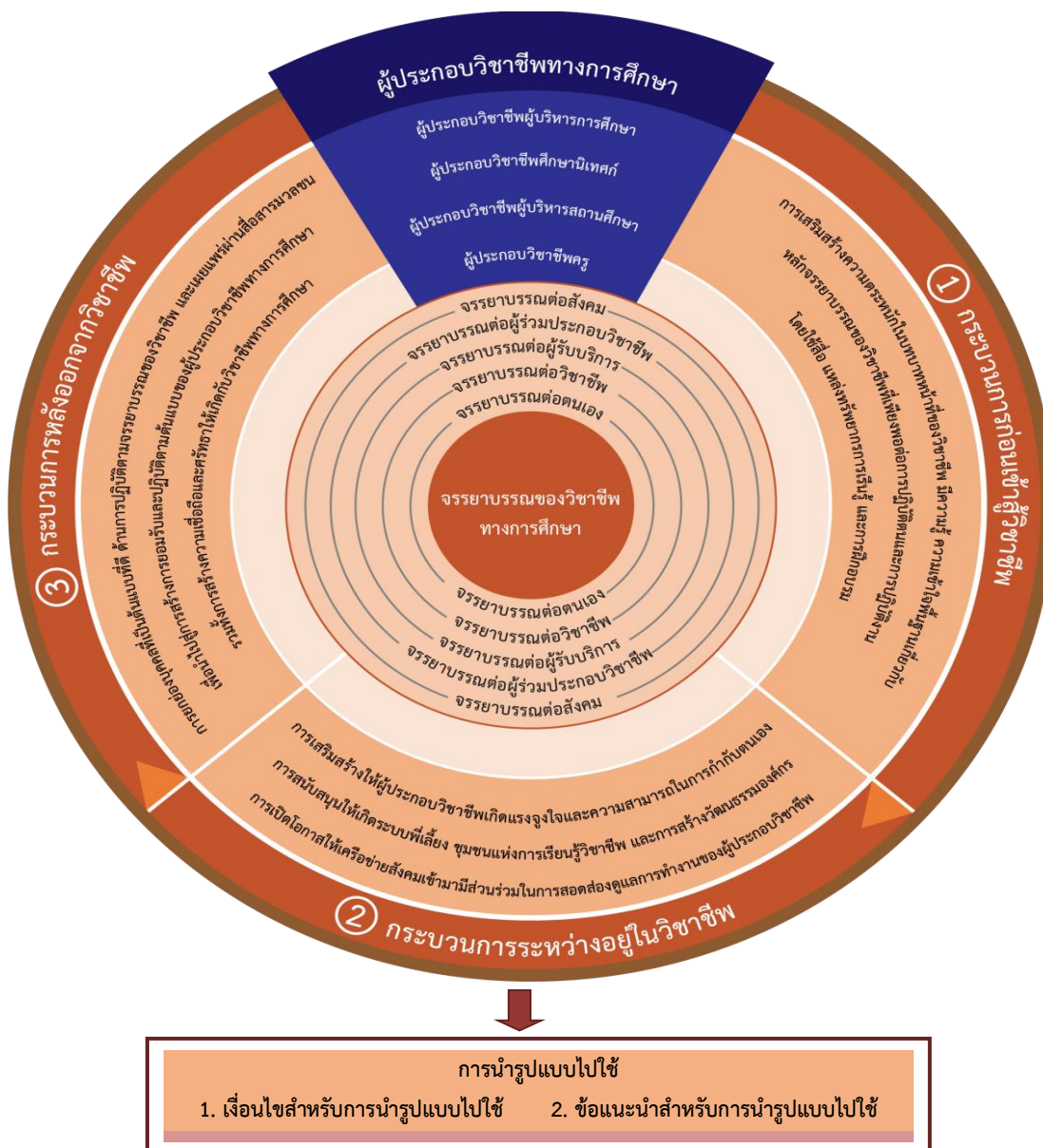
3.3 กระบวนการหลังออกจากวิชาชีพ เป็นการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งเน้นการยกย่องบุคคลที่เป็นต้นแบบที่ดีด้านการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาและเผยแพร่ผ่านทางสื่อสารมวลชน เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและสาธารณชนได้รับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับต้นแบบที่ดีตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

ส่วนที่ 4 การนำรูปแบบไปใช้

การนำรูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายได้ ควรทำความเข้าใจแนวทางการนำไปใช้ดังต่อไปนี้

4.1 เงื่อนไขสำหรับการนำรูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาไปใช้ เนื่องจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษามีหลายกลุ่ม จึงควรใช้การส่งเสริม กำกับและควบคุมในกระบวนการระหว่างอยู่ในวิชาชีพแตกต่างกันตามบริบทของการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำรูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาไปใช้ เนื่องจากรูปแบบที่นำเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษามีรายละเอียดในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนที่แตกต่างคือลักษณะการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาของแต่ละกลุ่ม ซึ่งครูสามารถดำเนินการส่งเสริม กำกับและควบคุม แยกตามกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาในจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาที่ต้องการมุ่งเน้นเป็นพิเศษ

ภาพที่ 2 แผนภาพแสดงรูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพ
และจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

จากแผนภาพแสดงรูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา จะเห็นได้ว่ารูปแบบประกอบด้วย 4 ส่วนที่สำคัญ คือ 1) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา 4 กลุ่ม ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษา 2) จรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม และ 3) กระบวนการของรูปแบบ เริ่มตั้งแต่ (1) กระบวนการก่อนเข้าสู่วิชาชีพ (2) กระบวนการระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และ (3) กระบวนการหลังออกจากวิชาชีพ โดยทั้ง 4 ส่วนที่สำคัญของรูปแบบ จะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในแง่ของการดำเนินการที่มุ่งเน้นให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทั้ง 4 กลุ่มมีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เป็นแบบแผนในการประพฤติตน เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ โดยผ่านกระบวนการของรูปแบบทั้ง 3 กระบวนการอย่างต่อเนื่องภายใต้ความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ตามบริบทของการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา โดยการนำรูปแบบไปใช้ให้มีเงื่อนไขและข้อแนะนำสำหรับการนำรูปแบบไปใช้แตกต่างกันตามบริบทของการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัญหาและแนวทางในการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ผลการศึกษาและเปรียบเทียบข้อมูลการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าผลการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทุกกลุ่มมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาด้านจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาของผู้ประกอบวิชาชีพครูจะมีปัญหาในทุกด้าน เช่น ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง คือ การที่ผู้ประกอบวิชาชีพครูควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ยาก และการทำหน้าที่ไม่เต็มตามความสามารถและศักยภาพของตนเอง ผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางที่ควรดำเนินการเพื่อส่งเสริมจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ได้แก่ ควรมีกลไกการคัดเลือกผู้มี

คุณลักษณะความเป็นครูอย่างแท้จริงเพื่อเข้ามาเป็นนักศึกษาครู ควรมีการจัดทำข่าวสารเรื่องราวเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาที่ตรงประเด็น มีคุณค่า เป็นประโยชน์ โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ควรมีการพัฒนาจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาในขั้นตอนการผลิตให้กับนักศึกษาครู พร้อมระบุเกณฑ์คุณภาพแต่ละชั้นปีและวัดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยร่วมมือกับทุกฝ่าย เช่น สถาบันการผลิต และพี่เลี้ยงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ควรมีหน่วยงานที่ควบคุมมาตรฐานจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ควรจัดให้มีโครงการและจัดกิจกรรมพัฒนาครูที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ควรมีการจัดอบรมจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาใหม่อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้เข้าใจการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาอย่างแท้จริงและวัดผลอย่างเป็นรูปธรรม ควรจัดให้มีโครงการและจัดกิจกรรมพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพที่ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ควรเริ่มการส่งเสริมจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกหรือสรรหา

จากผลการศึกษาดังกล่าวทำให้ได้รูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาที่ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบ ส่วนที่ 2 หลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 3 กระบวนการของรูปแบบ และส่วนที่ 4 การนำรูปแบบไปใช้ ผู้วิจัยจึงนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมาอภิปรายดังนี้

ในส่วนที่ 1 ที่มาของรูปแบบ ประกอบด้วย การส่งเสริมเชิดชูเกียรติวิชาชีพทางการศึกษา การเชิดชูคุณธรรม/ปณิธานบุคคลของวิชาชีพทางการศึกษา การสร้างศรัทธา วินัยและความรักต่อวิชาชีพของตนเอง ความรับผิดชอบ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และส่วนที่ 2 หลักการของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ได้แก่ (1) การเสริมสร้างความตระหนักต่อหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา (2) การเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา (3) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา (4) การยกย่องบุคคลต้นแบบเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา และ 2) การกำกับและควบคุมจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ได้แก่ (1) การกำกับตนเองให้ดำรงอยู่บนหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา (2) วัฒนธรรม

องค์กรเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา (3) เครือข่ายสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา และ (4) การบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษา หลักการของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ ประกอบด้วย หลักการด้านการส่งเสริมและด้านการกำกับ ควบคุม ดังนั้น ในส่วนที่มาของรูปแบบจึงเปรียบเสมือนการสร้างค่านิยมหลักให้กับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาในฐานะวิชาชีพที่มีเกียรติ ซึ่งในส่วนของหลักการของรูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาจะมุ่งเน้นในด้านการส่งเสริมและการกำกับควบคุม ทั้งโดยการกำกับตนเองของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และการกำกับ ควบคุมจากภายนอก คือ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งสถาบันการผลิต หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่ควบคุมมาตรฐานจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ UNESCO (2011) ที่ได้เสนอองค์ประกอบแห่งความสำเร็จในการนำจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาไปปฏิบัติว่า ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดจะต้องมีส่วนร่วมและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา มีการเผยแพร่เชิงรุก มีการใช้การลงโทษที่เหมาะสมกับผู้ละเมิดจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา และสนับสนุนข้อมูลให้เพียงพอต่อการนำจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาไปปฏิบัติ อีกทั้งยังสอดคล้องกับข้อเสนอของ Maria and Valts (2017) ที่กล่าวถึงแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริม กำกับ ควบคุมจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของฟินแลนด์ คือ คณะกรรมการจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาจะทำข้อความเกี่ยวกับประเด็นทางจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในวิชาชีพทางการศึกษาเผยแพร่ในสื่อ จึงเป็นการสร้างความตระหนักเพิ่มขึ้นในสังคม ตลอดจนสื่อสารกับชุมชนวิชาชีพที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การประชุมวิชาการ งานนิทรรศการวิชาชีพ ทางการศึกษา

ในส่วนที่ 3 กระบวนการของรูปแบบ ประกอบด้วย กระบวนการก่อนเข้าสู่วิชาชีพ กระบวนการระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และกระบวนการหลังออกจากวิชาชีพ ที่นำไปสู่การกำหนดนโยบาย/จุดเน้น และวิธีการ/เครื่องมือในการส่งเสริม กำกับ ควบคุมจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาตั้งแต่ก่อนเข้าสู่วิชาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และหลังออกจากวิชาชีพไปแล้ว ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดของ Villegas-Reimers (2003, as cited in Jeenawathana & Daungkaew, 2015) ที่ได้แสดงตัวอย่างการนำรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพไป

ประยุกต์ใช้ของเมืองซินซินแนติ รัฐโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา ซึ่งได้ช่วยให้ผู้บริหารสามารถใช้ในการกำหนดขั้นการพัฒนาและเงินเดือนของครู ตั้งแต่ขั้นการฝึกงานของนักเรียนฝึกหัดครู (Intern) ขั้นการฝึกงานเบื้องต้นของครู (Apprentice) ขั้นครูใหม่ (Novice) ขั้นครูชำนาญการ (Career) และขั้นครูเชี่ยวชาญ (Advanced and accomplished) และสอดคล้องกับการศึกษาของ Sithi-Amnuai (2013) และ Nakornut (2014) ที่เสนอกระบวนการในการส่งเสริมการประกอบวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ดังนี้ 1) ในการส่งเสริมผู้ประกอบวิชาชีพจะมีการยกย่องทางวิชาชีพโดยการมอบรางวัลเกียรติยศการส่งเสริมผู้ประกอบวิชาชีพ โดยการจัดทำชุมชนการเรียนรู้ 2) มี Master Teachers ที่ช่วยเหลือเพื่อนครูเพื่อไปสู่จุดหมายเดียวกันของการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้ครูสิงคโปร์ทุกคนผ่านระบบ “ครูเรียนรู้จากครูด้วยกัน” (Teachers learning from teachers) โดยมีทั้งรูปแบบการนำครูรุ่นใหม่ (BT) มาเข้าคอร์สอบรมบ่มเพาะทั้งจิตวิญญาณและวิทยายุทธ์ความเป็นครูให้มีความเข้มแข็งตั้งแต่แรกเริ่มชีวิตการเป็นครู (Induction program) ไปจนถึงการจัด Workshop ให้ครูประจำการมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับ Master Teachers ในสาระวิชาต่าง ๆ การตั้งทีมนิเทศโรงเรียนทั้งเป็นกลุ่มโรงเรียนและรายโรงเรียนที่มี Master Teachers เป็นหัวหน้าทีมหลัก (Core team) และมีลูกทีมเป็นครูอาวุโส (ST) หรือครูผู้นำกลุ่ม (LT) จากแต่ละโรงเรียนพร้อมด้วยเจ้าหน้าที่จากกระทรวงศึกษาธิการและเจ้าหน้าที่เลขานุการจาก AST เป็นทีมลงไปติดตามตรวจเยี่ยม พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับกลุ่มโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongpan et al. (2013) ที่ศึกษาว่า รูปแบบและกระบวนการสร้างเสริมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาควรประกอบด้วย 2 ประเด็นสำคัญ คือ 1) รูปแบบและกระบวนการสร้างเสริมศีลธรรมฯ และ 2) หลักในการพัฒนารูปแบบและกระบวนการสร้างเสริมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย มีข้อค้นพบเกี่ยวกับประเด็นการสื่อสารจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ครูสภาจึงควรมีการสื่อสารจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาให้กับผู้ประกอบวิชาชีพ

ทางการศึกษาทุกกลุ่มในหน่วยงานการจัดการศึกษาทุกสังกัดและทุกระดับ เพื่อให้สร้างความตระหนักในการรับรู้และความเข้าใจในการนำจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาไปปฏิบัติ ในการสร้างความตระหนักในจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาโดยการสื่อสารเรื่องจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ครูสภาควรนำเสนอจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาให้กับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทุกกลุ่ม โดยสื่อสารให้รู้เนื้อหาของจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา แต่มุ่งเน้นกระบวนการบ่มเพาะและขัดเกลา โดยทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมดูแลส่งเสริมจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ครูสภาควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดทุกหน่วยในการนำจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาไปใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงาน การสอดส่องดูแล ตลอดจนการรายงานผลที่เกิดจากการใช้จรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

1.3 จากผลการวิจัย มีข้อค้นพบเกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษารับรู้เรื่องจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาขณะอยู่ในสถาบันการผลิตครู และเมื่อมีการเปลี่ยนตำแหน่งจึงจะศึกษาจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาของตำแหน่งดังกล่าว ซึ่งในขณะที่ศึกษาหรือเข้าสู่ตำแหน่งใหม่ อาจยังขาดประสบการณ์ตรงในการแก้ปัญหาหรือการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ครูสภาจึงควรมีการอบรมสร้างความตระหนักและความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า ครูสภาอาจร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาจัดให้มีกลไกการส่งเสริมจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาในลักษณะของศูนย์การให้คำปรึกษาแนะนำจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา เช่น คลินิกจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา อาสาสมัครจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา โดยดูแลจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาในรูปแบบการ Coaching

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เมื่อมีการนำรูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาไปทดลองใช้ในสภาพจริงแล้ว ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของรูปแบบการส่งเสริม กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพทาง

การศึกษา ซึ่งผลการวิจัยจะช่วยให้ครูศึกษามีแนวทางในการนำรูปแบบไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.1 ควรศึกษารูปแบบของการสร้างสื่อที่ส่งเสริมจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และสื่อประชาสัมพันธ์จรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาในรูปแบบสื่ออินโฟกราฟิก สื่อโมชันกราฟิก สื่อไวรัลวิดีโอ และสื่อสังคมออนไลน์ประเภทอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้ตระหนักและเข้าใจในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษามากขึ้น

1.2 ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และการประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา จริยธรรมในวิชาชีพ และจิตวิญญาณในการประกอบวิชาชีพ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการส่งเสริม กำกับและควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพต่อไป

1.3 ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมหลักที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของไทย เพื่อนำไปสู่การทบทวนจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา เช่น ความซื่อสัตย์ ความเคารพให้เกียรติ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2560 ลิขสิทธิ์ผลงานวิจัยเป็นของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา งานวิจัยสำเร็จจุล่งลงไปได้เพราะได้รับความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทุกกลุ่มทุกหน่วยงานทั่วทุกภูมิภาค คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาที่ร่วมสนับสนุนให้งานวิจัยสำเร็จจุล่งลงด้วยดี

References

- Chianchana, C. (2017). Creating and Developing Model. *Silpakorn Educational Research Journal*, 9(1), 1-11.
- Jeenawathana, A., & Daungkaew, R. (2015). The study of working conditions in with the practice and standards of persons engaged in educational professions. *STOU Education Journal*, 8(2), 44-60.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). DETERMINING SAMPLE SIZE FOR RESEARCH ACTIVITIES. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Maria, G., & Valts, K. (2017). *ETINED Council of Europe Platform on Ethics*. Transparency and Integrity in Education. Volume 4 Codes of conduct for teachers in Europe a Background study. Council of Europe Publishing.
- Nakorntup, A. (2014). Creating a culture of learning in all teachers. Comment from Academy of Singapore Teachers. *SSK. Newsletters*. No.165 Retrieved August, 9, 2017, from <http://apps.qlf.or.th/member/UploadedFiles/prefix-15082557-104528-X1w4d6.pdf>
- Phengsawat, W. (2010). Research and Development of Model. *SNRU Journal of Science and Technology*, 2(4), 2-15.
- Royal Thai Government Gazette. (2013). *Regulations of the Teachers' Council of Thailand on Code of Professional Conduct, B.E. 2556 (2013)*. Vol. 130 Special Part 130 D., pp. 65-74.
- Rujiprak, V., & Asnachinda, E. (2016). *Ethics of the teachers profession*. Nakhon Pathom: Mahidol University.
- Sithi-Amnuai, C. (2013, November, 23). *Educational Management in the ASEAN Community: Foundation of Development*. Document for educational management seminar. Hall 1, Chaloe Phrakiat Building, Dhurakij Pundit University.

The Teachers' Council of Thailand. (2017). *National Standards Act*. Retrieved July, 10, 2017, from <http://www.ksp.or.th/ksp2013/content/view.php?mid=136&did=253>

The Office of the Permanent Secretary for Education. (2015). *Annual education statistics 2015*. Bangkok: the Welfare Promotion Commission for Teachers and Education Personnel Publishing, p. 32.

Thongpan, S., Dejamonchai, S., Darnsawasdi, C., & Tiemthanom, C. (2013). Pattern and Process Development in respect of the Enhancement of Morality, Virtue, Ethics and Code of Ethics of Persons engaged in Educational Professions. *Journal of Liberal Art*, 13(1), 61-76.

UNESCO. (2011). *Patterns of development and use of codes of conduct for teachers in 24 countries*. International Institute for Educational Planning.